

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE
PREDSTAVNIČKI DOM
Klub poslanika Saveza za bolju
budućnost Bosne i Hercegovine
(SBBBiH)**

NACRT

**ZAKON O
ODUZIMANJU I UPRAVLJANJU NELEGALNO STEČENOM IMOVINOM**

Sarajevo, januar 2014. godine

ZAKON O ODUZIMANJU I UPRAVLJANJU NELEGALNO STEČENOM IMOVINOM

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom se uređuju uslovi, postupak i organi nadležni za otkrivanje, oduzimanje i upravljanje imovinom stečenom izvršenjem krivičnog djela.

Član 2.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se za krivična djela propisana Krivičnim zakonom Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 i 42/11) (u daljem tekstu KZ FBiH) za koja se može izreći maksimalna kazna lišavanja slobode u trajanju od više od jedne godine.

Član 3.

Ako ovim Zakonom nije posebno propisano, u postupku otkrivanja i oduzimanja imovine stečene izvršenjem krivičnog djela shodno će se primjenjivati odredbe Zakona o krivičnom postupku Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10 i 8/13) (u daljem tekstu ZKP FBiH).

II. ZNAČENJE IZRAZA U OVOM ZAKONU

Član 4.

U smislu ovog Zakona:

- a) Imovina uključuje sve vrste imovine, bilo materijalnu ili nematerijalnu, pokretnu ili nepokretnu kao i pravna dokumenta ili instrumente koji dokazuju vlasništvo nad imovinom ili interes u toj imovini;
- b) Imovinska korist ili prihod označava svaku ekonomsku korist koja je stečena izvršenjem krivičnog djela, na posredan ili neposredan način, kao i dobro u koje je ona pretvorena, reinvestirana ili sa kojim je pomiješana, te svako povećanje ili sprječavanje smanjena takve ekonomske koristi. Imovinska korist može uključivati bilo koju vrstu imovine definisane u stavu a. ovoga člana;
- c) Predmet označava svaku imovinu koja se koristila ili je namjenjena korištenju na bilo koji način, u cijelosti ili djelimično, za počinjenje jednog ili više krivičnih djela;
- d) Oduzimanje označava kaznu ili mjeru koju odredi sud nakon postupka provedenog u vezi sa krivičnim djelom ili krivičnim djelima, a čija je posljedica trajno oduzimanje imovine;
- e) Zamrzavanje ili privremeno oduzimanje znači privremenu zabranu prenošenja, uništenja, otuđenja, raspolaganja ili kretanja imovine, kao i privremeno čuvanje ili nadzor nad imovinom, na osnovu naloga izdatog od strane suda ili drugog nadležnog organa;

- f) Vlasnik je počinitelj krivičnog djela ili s njim povezana osoba, ostavilac ili pravni sljedbenik;
- g) Povezana osoba je podstrekač, saučesnik ili pomagač u krivičnom djelu, pravni sljedbenik počinitelja, saučesnika ili pomagača u krivičnom djelu, te druga fizička ili pravna osoba za koju sud na način propisan ovim Zakonom utvrdi da je na nju neposredno ili posredno prenesena imovinska korist, barem ako je ta osoba znala ili je morala znati da je namjera prijenosa ili stjecanja bila izbjegavanje oduzimanja, na temelju konkretnih činjenica i okolnosti, uključujući činjenicu da su prijenos ili stjecanje provedeni besplatno ili u zamjenu za iznos znatno niži od tržišne vrijednosti;
- h) Ostavilac je osoba protiv koje, usljed smrti, krivični postupak nije pokrenut ili je obustavljen, a u krivičnom postupku koji se vodi protiv drugih osoba je utvrđeno da je imao imovinu stečenu izvršenjem krivičnog djela;
- i) Pravni sljedbenik je nasljednik osuđenog, ostavioca ili njihovih nasljednika;
- j) Treća osoba je osoba koja tvrdi da po pitanju imovine koja je predmet postupanja prema ovom Zakonu ima pravo koje sprječava njegovu primjenu i traži da se osiguranje ili izvršenje proglašeno nedopuštenim.

III. NADLEŽNI ORGANI

Član 5.

- (1) Organi nadležni za otkrivanje i oduzimanje imovine stečene izvršenjem krivičnog djela su: tužilaštvo, sud, Ministarstvo unutrašnjih poslova Federacije BiH (u daljem tekstu MUP FBiH), te kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu kantonalna ministarstva).
- (2) Nadležnost tužioca i suda u postupku iz stava 1. ovog člana određuje se prema nadležnosti suda za krivično djelo iz koga potiče imovina, odnosno imovinska korist.
- (3) Upravljanje imovinom stečenom izvršenjem krivičnog djela vrši Agencija za upravljanje oduzetom imovinom Federacije BiH (u daljem tekstu Agencija).

Član 6.

- (1) MUP FBiH i kantonalna ministarstva uspostavljaju unutar svojih policijskih struktura posebne organizacione jedinice (u daljem tekstu: Jedinice) koje rade na otkrivanju imovine stečene izvršenjem krivičnog djela iz njihove nadležnosti i vrše druge poslove u skladu s ovim Zakonom.
- (2) Poslove iz stava 1. ovog člana Jedinice vrše po službenoj dužnosti ili po nalogu nadležnog tužilaštva i suda.
- (3) Jedinice su dužne surađivati i pružati pomoć jedna drugoj u obavljanju poslova iz stava 1. ovog člana.
- (4) Svi organi, organizacije i javne službe u Federaciji BiH dužni su pružati pomoć Jedinicama.

Član 7.

Pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u ministarstvima unutrašnjih poslova utvrdiće se organizacija Jedinica iz člana 6. ovog Zakona.

IV. POSTUPAK

1. Finansijska istraga

Član 8.

- (1) Finansijska istraga pokreće se protiv osumnjičenog, optuženog, povezane osobe, ostavioca ili pravnog sljedbenika kada postoje osnovi sumnje da posjeduju imovinsku korist stečenu izvršenjem krivičnog djela.
- (2) U finansijskoj istrazi prikupljaju se svi dokazi koji ukazuju na obim, iznos, vrstu, stvarnu vrijednost i druge okolnosti u vezi sa zakonitim prihodima osumnjičenog ili optuženog, povezanog lica, ostavioca ili pravnog sljedbenika, njihovim troškovima života i stvarnim mogućnostima zakonitog sticanja imovine za koju postoje osnovi sumnje da je stečena izvršenjem krivičnog djela.

Član 9.

- (1) Finansijska istraga pokreće se naredbom tužioca.
- (2) Finansijskom istragom rukovodi tužilac.
- (3) Protiv naredbe iz stava 1. ovog člana nije dozvoljena žalba.
- (4) Na zahtjev tužioca ili po službenoj dužnosti, a pod nadzorom tužioca, dokaze iz člana 8. stav 2. ovog zakona prikuplja nadležna Jedinica.

Član 10.

- (1) Dužnost je svih organa i osoba koja učestvuju u finansijskoj istrazi da postupaju sa naročitom hitnošću.
- (2) O rezultatima provedenih mjera i radnji institucija koja je dobila nalog tužioca sačinjava izvještaj u kojem se navode svi podaci i informacije do kojih se došlo tokom postupanja po naredbi o provođenju finansijske istrage. Uz izvještaj se prilažu svi prikupljeni dokazi, isprave, službene zabilješke i drugi materijali koji mogu poslužiti kao izvor saznanja za tužioca.
- (3) Izvještaj iz stava 2. ovog člana dostavlja se tužiocu koji je donio naredbu iz člana 9. ovog zakona najkasnije u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja naredbe. Ovaj rok se u opravdanim situacijama može produžiti odlukom tužioca koji je donio naredbu, ali ne može biti duži od godinu dana.
- (4) Tužilac će naredbom obustaviti finansijsku istragu ukoliko ustanovi da nema dovoljno dokaza da su osumnjičeni ili optuženi, povezano lice, ostavilac ili pravni sljedbenik stekli imovinsku korist izvršenjem krivičnog djela.
- (5) Tužilac može ponovo otvoriti finansijsku istragu ukoliko se dođe do novih činjenica i okolnosti koje ukazuju da postoje osnovi sumnje da su osumnjičeni ili optuženi, povezano lice, ostavilac ili pravni sljedbenik stekli imovinsku korist izvršenjem krivičnog djela.
- (6) Podaci u vezi sa finansijskom istragom povjerljivi su i predstavljaju službenu tajnu. Osim službenih osoba ove podatke ne mogu odavati ni druge osobe kojima podaci postanu dostupni. Službena osoba je dužna da druge osobe obavijesti da ovi podaci predstavljaju tajnu.

Član 11.

- (1) Pretresanje stana i ostalih prostorija osumnjičenog ili optuženog, povezanog lica, ostavioca ili pravnog sljedbenika može se preduzeti po nalogu suda ako postoji dovoljno osnova za sumnju da će se pronaći dokazi iz člana 8. stav 2. ovog zakona.
- (2) Pretresanje osumnjičenog ili optuženog, povezanog lica, ostavioca ili pravnog sljedbenika može se preduzeti po nalogu suda ako postoji dovoljno osnova za sumnju da će se pronaći dokazi iz stava 1. ovog člana.

Član 12.

- (1) Predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz iz člana 8. stav 2. ovog zakona privremeno će se oduzeti u skladu sa odredbama ZKP FBiH, na osnovu naredbe suda, a po prijedlogu tužioca.
- (2) Predmeti iz stava 1. ovog člana mogu se, u skladu sa ZKP FBiH, privremeno oduzeti i bez naredbe suda ukoliko postoji opasnost od odlaganja.
- (3) Svi organi, organizacije i javne službe u Federaciji BiH dužni su nadležnoj Jedinici omogućiti uvid i dostaviti podatke, dokumenta i druge predmete iz stava 1. ovog člana, te u okviru svojih nadležnosti postupati u skladu sa naložima tužioca koji je donio naredbu o provođenju finansijske istrage na osnovu ovog zakona.
- (4) Uvid i dostava iz stava 3. ovog člana ne može se uskratiti pozivanjem na obavezu čuvanja poslovne, službene, bankarske, državne, vojne ili bilo koje druge tajne, odnosno osobnih podataka.

Član 13.

- (1) Na obrazloženi zahtjev tužioca, sud može narediti državnom organu, bankarskoj ili drugoj finansijskoj organizaciji, te drugim pravnim i fizičkim osobama da nadležnoj Jedinici dostavi podatke o stanju poslovnih i ličnih računa i sefova osumnjičenog ili optuženog, povezanog lica, ostavioca ili pravnog sljedbenika, da omoguće uvid u sefove, kao i da dostave sve druge podatke i informacije neophodne za provođenje istrage.
- (2) Naredbom iz stava 1. ovog člana sud može odobriti nadležnoj Jedinici da vrši automatsku obradu podataka o stanju poslovnih i ličnih računa i sefova osumnjičenog ili optuženog, povezanog lica, ostavioca ili pravnog sljedbenika.
- (3) Na obrazloženi zahtjev tužioca, sud može odobriti nadležnoj Jedinici upotrebu specijalnih istražnih ovlaštenja i tehnika za identifikaciju, otkrivanje i prikupljanje dokaza o imovini proistekloj iz krivičnog djela, a u skladu sa ZKP FBiH.

2. Oduzimanje imovinske koristi

Član 14.

- (1) Ukoliko nisu ispunjeni uslovi za vođenje krivičnog postupka, zbog smrti ili bjekstva osumnjičenog odnosno optuženog ili drugih okolnosti koje isključuju krivično gonjenje, a postoji osnovana sumnja o sticanju imovinske koristi izvršenjem krivičnog djela, tužilac će kod nadležnog suda pokrenuti poseban postupak o oduzimanju takve koristi.
- (2) O zahtjevu tužioca iz stava 1. ovog člana, rješenjem odlučuje sudija pojedinac suda koji bi bio nadležan za suđenje u krivičnom postupku za krivično djelo iz kojeg je

stečena imovinska korist. Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba vanraspravnom vijeću tog suda u roku od tri dana od dana dostavljanja.

- (3) Sudija koji donosi rješenje iz stava 2. ovog člana, a kojim se pokreće posebni postupak za oduzimanje imovinske koristi, dužan je obrazložiti postojanje procesnih prepreka koje su takve prirode da se ne može voditi redovni postupak za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom.

Član 15.

- (1) Imovinsku korist pribavljenju krivičnim djelom utvrđuje Sud svojom presudom kojom je utvrđeno da je krivično djelo učinjeno.
- (2) Presuda iz stava 1. ovog člana se donosi na osnovu zahtjeva za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom koji nakon potvrđivanja optužnice, a najkasnije u roku od godinu dana po pravosnažnom okončanju krivičnog postupka, podnosi nadležni tužilac.
- (3) Zahtjev iz stava 2. ovog člana sadrži: podatke o licu od kojeg se oduzima imovinska korist, opis i zakonski naziv krivičnog djela, podatke ili opis imovine koju treba oduzeti, dokaze o imovini koja je predmet oduzimanja a do kojih se došlo provođenjem finansijske istrage, dokaze o zakonitim prihodima tog lica, okolnosti ma koje ukazuju na postojanje očigledne nesrazmjere između imovine i prihoda tog lica i razloge koji opravdavaju potrebu za trajnim oduzimanjem imovine. Zahtjev protiv pravnog sljedbenika sadrži dokaze da je naslijedio imovinu pribavljenju krivičnim djelom, a zahtjev protiv druge povezane osobe ili trećeg lica dokaze da je imovina stečena izvršenjem krivičnog djela prenesena bez naknade ili uz naknadu koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti u cilju onemogućavanja oduzimanja.
- (4) Sud će presudom iz stava 1. ovog člana oduzeti i imovinsku korist pribavljenju krivičnim djelom za koju tužilac pruži dovoljno dokaza da se opravdano vjeruje da je takva imovinska korist pribavljena izvršenjem krivičnog djela, a počinitelj nije pružio dokaze da je korist pribavljena zakonito.
- (5) Dio izreke presude iz stava 1. ovog člana koji se odnosi na utvrđivanje i oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom mora biti obrazložen.
- (6) Protiv presude iz stava 1. ovog člana stranke imaju pravo žalbe neposredno višem Sudu.
- (7) Nakon pravosnažnosti presude iz stava 1. ovog člana Sud će istu dostaviti Agenciji na nadležno postupanje.
- (8) Po prijemu rješenja iz stava 7. ovog člana Agencija odmah preduzima mjere za čuvanje i održavanje oduzete imovine. Oduzetom imovinom Agencija upravlja do pravosnažnog okončanja postupka za oduzimanje imovine.

Član 16.

- (1) Presuda kojom je Sud odredio oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom sadrži sve elemente propisane ZKP FBiH.
- (2) Presudom iz stava 1. ovog člana kojom se optuženi proglašava krivim također se utvrđuje:
 - a) koje stvari ili prava predstavljaju imovinsku korist pribavljenju krivičnim djelom i njihovu novčanu protuvrijednost;
 - b) da te stvari i prava postaju vlasništvo Federacije Bosne i Hercegovine;
 - c) da optuženi ili povezana lica moraju odmah predati Federaciji Bosne i Hercegovine određene stvari, odnosno, na nju prenijeti određena prava,

- ukoliko ona već nisu prešla na Federaciju Bosne i Hercegovine, ili da isplati njihov novčani iznos koji je srazmjeran pribavljenoj imovinskoj koristi u roku od petnaest dana od dana pravosnažnosti presude;
- d) da se u javnim knjigama ili registrima koji se vode kod nadležnih organa izvrši upis prava vlasništva u korist Federacije Bosne i Hercegovine;
 - e) snošenje troškova upravljanja zamrznutom ili privremeno oduzetom imovinom ukoliko je to bio slučaj.
- (3) Ukoliko je Sud donio presudu kojom se optužba odbija ili se optuženi oslobađa od optužbe, osim u slučajevima iz člana 14. ovog zakona, odbit će se prijedlog za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, a podaci iz spisa će se dostaviti Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine na dalje postupanje.
- (4) Ukoliko optuženi nije oslobođen optužbe, a dosuđen je imovinsko-pravni zahtjev, primjenit će se odgovarajuće odredbe ZKP FBiH i KZ FBiH.
- (5) Za donošenje presude iz stava 1. ovog člana mjesno je nadležan Sud koji vodi krivični postupak za krivično djelo kojim je stečena imovinska korist.

Član 17.

- (1) Nakon pravosnažnosti rješenja iz člana 14. stav 2. ovog zakona, kojim je odlučeno provesti posebni postupak za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom, Sud može održati pretpretresno ročište radi razmatranja pitanja važnih za glavno ročište za oduzimanje imovinske koristi po odredbama ovog zakona.
- (2) Na glavnom ročištu posebnog postupka za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom iz člana 14. ovog zakona, Sud izvodi dokaze, i po potrebi ispituje osumnjičenog ili optuženog ili povezano lice. Nakon što utvrdi da je počinjeno protivpravno djelo i stečena imovinska korist, Sud će donijeti presudu, kojom se:
- a) utvrđuje da je osumnjičeni ili optuženi počinio protivpravno djelo;
 - b) utvrđuje da je djelom iz tačke (a) ovog stava stečena imovinska korist u smislu člana 4. tačke (b) ovog zakona, te koje stvari i prava predstavljaju imovinsku korist stečenu tim djelom i njihovu novčanu protuvrijednost;
 - c) utvrđuje da su te stvari ili prava postale vlasništvo odnosno imovina Federacije Bosne i Hercegovine;
 - d) nalaže osumnjičenom, optuženom ili povezanom licu da Federaciji Bosne i Hercegovine odmah predaju određene stvari odnosno na nju prenesu određena prava, ukoliko ona već nisu prešla na Federaciju Bosne i Hercegovine, ili da isplati njihov novčani iznos koji je srazmjeran pribavljenoj imovinskoj koristi u roku od petnaest dana od dana pravosnažnosti presude;
 - e) da se u javnim knjigama ili registru koje se vode kod nadležnih organa izvrši upis prava vlasništva u korist Federacije Bosne i Hercegovine.
- (3) Postupak prema stavu 1. i 2. ovog člana vodi se prema pravilima krivičnog postupka. Za donošenje presude iz stava 2. ovog člana isključivo je nadležan sudija pojedinac Suda koji bi bio nadležan za vođenje krivičnog postupka za krivično djelo kojim je stečena imovinska korist.
- (4) Nakon pravosnažnosti presude iz stava 1. ovog člana Sud će istu dostaviti Agenciji na nadležno postupanje.

Član 18.

- (1) Prijedlog tužioca za pokretanje posebnog postupka iz člana 5. stava 3 ovog zakona ne podliježe zastari.
- (2) Ukoliko Sud ne utvrdi da je optuženi počinio protivpravno djelo i stekao imovinsku korist, ili je imovinska korist obuhvaćena dosuđenim imovinsko-pravnim zahtjevom, sud će postupiti prema odredbi člana 16. stav 3. i 4. ovog zakona.

Član 19.

- (1) Ako su nastupile pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka, to ne utiče na odredbe ovog zakona.
- (2) Federacija Bosna i Hercegovina je:
 - a) razlučni povjerilac u pogledu ostvarivanja novčanih potraživanja iz odluka donesenih prema odredbama ovog zakona koje su bile osigurane prema odredbama ovog zakona, ako je to osiguranje određeno na stvarima ili pravima upisanim u javnu knjigu ili registar,
 - b) izlučni povjerilac u pogledu predmeta koji su njena imovina na osnovu odredaba ovog zakona.

Član 20.

- (1) Tokom trajanja postupka za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom po ovom zakonu, Sud može narediti državnim organima, bankama, finansijskim institucijama i drugim pravnim i fizičkim licima, da dostave podatke i informacije neophodne zadonošenje odluka po ovom zakonu.
- (2) Ukoliko je potrebno, Sud može narediti pravnim i fizičkim licima iz stava 1. ovog člana, da dostave izvještaj u vezi utvrđivanja činjenica potrebnih za donošenje odluka prema ovom zakonu.
- (3) Sva pravna i fizička lica kojima je naredbom Suda iz stava 1. ovog člana ili člana 13. stav 1. ovog zakona naređeno postupanje će postupati sa naročitom hitnošću.
- (4) U naredbi za dostavljanje podataka i informacija iz stava 1. ovog člana i člana 13. stav 1. ovog zakona, Sud određuje rok u kojem se ona mora izvršiti, koji ne može biti duži od mjesec dana.
- (5) Za neizvršavanje naredbe iz stava 1. ovog člana ili člana 13. stav 1. ovog zakona u postavljenom roku ili nepotpuno izvršavanje naredbe, Sud može svojim rješenjem kazniti pravno lice novčanom kaznom u iznosu do 200.000 KM, a fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu ili državnom organu novčanom kaznom u iznosu od 2.000 KM do 50.000 KM. Ukoliko fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu kojem je izrečena ova kazna i nakon toga ne postupi po naredbi Suda, može se kazniti kaznom zatvora do izvršenja naredbe, a najduže tri mjeseca.
- (6) Protiv rješenja iz stava 5. ovog člana može se izjaviti žalba neposredno višem Sudu, koja ne odgađa njegovo izvršenje.
- (7) Za neizvršavanje naredbe Suda iz stava 1. ovog člana ili člana 13. stav 1. ovog zakona, osumnjičeni i optuženi se ne mogu kazniti.

Član 21.

- (1) Ukoliko Sud utvrdi u toku postupka kojise vodi prema odredbama ovog zakona da su krivičnim djelom pribavljeni predmeti koji se po KZ FBiH moraju oduzeti, donijet će rješenje o oduzimanju tih predmeta.
- (2) Ukoliko Zakonom nije drugačije propisano, rješenje iz stava 1. ovog člana donosi Sud pred kojim se vodio postupak, nakon što je postupak završen ili obustavljen. Protiv ovog rješenja je dozvoljena žalba o kojoj odlučuje neposredno viši Sud.

Član 22.

- (1) Ukoliko prije potvrđivanja optužnice ili tokom trajanja krivičnog postupka dođe do njegove obustave, a postoji vjerovatnost da je pribavljena imovinska korist krivičnim djelom, postupak za oduzimanje te koristi po ovom zakonu će se nastaviti na prijedlog tužioca.
- (2) Tužilac je dužan podnijeti prijedlog iz stava 1. ovog člana, te prikupljati dokaze i izviđati okolnosti koje su važne za utvrđivanje pribavljene imovinske koristi.

Član 23.

Prilikom donošenja presude o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom po ovom zakonu, Sud neće priznati kao troškove sredstva koja su uložena u pripremanje, počinjenje, saučesništvo, ili prikrivanje krivičnog djela.

3. Zamrzavanje ili privremeno oduzimanje imovine

Član 24.

- (1) Kada postoji opasnost da bi kasnije oduzimanje imovinske koristi stečene izvršenjem krivičnog djela bilo otežano ili onemogućeno, tužilac može podnijeti zahtjev za zamrzavanje ili privremeno oduzimanje imovine odnosno imovinske koristi.
- (2) Zahtjev iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o vlasniku imovine, opis i zakonski naziv krivičnog djela, označenje imovine koju treba zamrznuti ili privremeno oduzeti, dokaze o imovini, okolnosti iz kojih proizlazi osnovana sumnja da je imovinska korist stečena izvršenjem krivičnog djela i razloge koji opravdavaju potrebu za zamrzavanjem ili privremenim oduzimanjem imovine, odnosno imovinske koristi.
- (3) O zahtjevu iz stava 1. ovog člana odlučuje nadležni sud.

Član 25.

- (1) Ako postoji opasnost da će vlasnik raspolagati imovinskom koristi stečenom izvršenjem krivičnog djela prije nego što sud odluči o zahtjevu iz člana 24. stav 1. ovog zakona, tužilac može podnijeti sudu zahtjev za određivanje privremene mjere u skladu sa Zakonom o parničnom postupku („Službene novine FBiH“, br.53/03 i 19/06).
- (2) Rješenje o mjeri oduzimanja imovinske koristi donosi nadležni sud po službenoj dužnosti i dostavlja nadležnom organu radi zabilježbe.
- (3) Mjera iz stava 1. ovog člana traje do donošenja odluke suda o zahtjevu tužioca.

- (4) Zahtjev iz stava 1. ovog člana tužilac dostavlja vlasniku ili povezanoj osobi, sudu i Agenciji.

Član 26.

- (1) U cilju osiguranja imovinske koristi za koju se sumnja da je stečena krivičnim djelom, tužilac može prije pokretanja krivičnog postupka, u toku ili nakon okončanja krivičnog postupka, ili postupka iz člana 14. ovog zakona, predložiti mjere kojim se najefikasnije može postići svrha zamrzavanja ili privremenog oduzimanja.
- (2) Zamrzavanje ili privremeno oduzimanje imovinske koristi iz stava 1. ovog člana može se između ostalog odrediti:
- a) zabranom otuđenja i opterećenjem nekretnine ili stvarnih prava upisanih na nekretnini, uz zabilježbu zabrane u zemljišnim knjigama, oduzimanjem nekretnine, i njenim povjeravanjem na čuvanje i upravljanje Agenciji,
 - b) zabranom osumnjičenoj, optuženoj ili povezanoj osobi da otuđi, sakrije, optereti ili raspolaže pokretnom imovinom, oduzimanjem i povjeravanjem tih stvari na čuvanje Agenciji,
 - c) oduzimanjem gotovog novca i vrijednosnih papira, te njihovom predajom Agenciji,
 - d) zabranom dužniku osumnjičene, optužene ili povezane osobe da im dobrovoljno ispuni svoju obavezu, te zabranom osumnjičenoj, optuženoj ili povezanoj osobi da primi ispunjenje te obaveze, odnosno da raspolažu svojim potraživanjima,
 - e) nalogom banci ili drugoj pravnoj osobi da osumnjičenoj, optuženoj ili povezanoj osobi uskrati da na osnovu njihovog naloga, izvrši isplatu novčanih sredstava sa njihovog računa, u vrijednosti za koju je određena privremena mjera,
 - f) zabranom otuđenja ili opterećenja dionica, vrijednosnih papira, udjela u fondovima, udjela ili poslovnog udjela uz zabilježbu zabrane kod Registra vrijednosnih papira Federacije Bosne i Hercegovine, Registru privrednih društava, zabranom korištenja ili raspolaganja pravima po osnovu takvih dionica, vrijednosnih papira, udjela u fondovima, udjela ili poslovnih udjela, njihovim povjeravanjem na upravljanje Agenciji ili postavljanjem privremene uprave u društvu,
 - g) zabranom dužniku osumnjičene, optužene ili povezane osobe da im preda stvari, prenese pravo, ili obavi drugu novčanu transakciju.
- (3) O prijedlogu tužioca za određivanje mjera zamrzavanja ili privremenog oduzimanja imovinske koristi iz stava 1. ovog člana rješenjem odlučuje Sud koji bi bio nadležan za suđenje u krivičnom postupku za krivično djelo iz kojeg je pribavljena imovinska korist koja je predmet zamrzavanja ili privremenog oduzimanja. Ovo rješenje mora sadržavati i vrijeme na koje je zamrzavanje ili privremeno oduzimanje određeno, nakon čega Sud u zavisnosti od ishoda postupka za oduzimanje imovinske koristi stečene izvršenjem krivičnog djela donosi rješenje o produženju zamrzavanja ili privremenog oduzimanja ili rješenje o ukidanju zamrzavanja ili privremenog oduzimanja.
- (4) Rješenje kojim se određuju mjere zamrzavanja ili privremenog oduzimanja do podizanja optužnice donosi sudija za prethodni postupak, nakon podizanja optužnice do njenog potvrđivanja sudija za prethodno saslušanje, a nakon potvrđivanja optužnice, sudija pojedinac ili vijeće krivičnog odjeljenja Suda u

skladu sa ZKP FBiH, najkasnije u roku od sedam radnih dana od dana podnošenja prijedloga tužioca iz stava 1. ovog člana.

- (5) Ukoliko se radi o prijedlogu za zamrzavanje ili privremeno oduzimanje imovinske koristi koji se podnosi u okviru posebnog postupka iz člana 14. ovog zakona, o njemu odlučuje sudija za prethodni postupak do pravosnažnosti rješenja iz člana 14. ovog zakona, a nakon pravosnažnosti tog rješenja sudija pred kojim se vodi poseban postupak.
- (6) Protiv rješenja iz stava 3. ovog člana može se izjaviti žalba neposredno višem Sudu u roku od tri dana od dana njegovog dostavljanja. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (7) Izvršenje rješenja iz stava 3. ovog člana provodi Sud, Agencija ili drugi organ određen Zakonom.
- (8) Rješenje iz stava 3. ovog člana dostavlja se Sudu, Agenciji ili drugom organu nadležnom za njegovo izvršenje odmah, a najkasnije prvog narednog radnog dana nakon dana donošenja rješenja.
- (9) Postupak izvršenja rješenja iz stava 3. ovog člana smatra se hitnim.

Član 27.

- (1) Ako je činjenicu zamrzavanja ili privremenog oduzimanja potrebno upisati u javne knjige, javne registre ili registre, odluka Suda će sadržavati i nalog za upis privremene mjere u javne knjige, javne registre ili registre.
- (2) Ako je činjenicu zamrzavanja ili privremenog oduzimanja potrebno brisati iz javnih knjiga, javnih registara ili registara, odluka suda će sadržavati i nalog za brisanje privremene mjere u javnim knjigama, javnim registrima ili registrima.
- (3) U postupku iz stava 1. i 2. ovog člana ne naplaćuju se takse, osim u slučajevima kada se upis i brisanje privremene mjere vrši u registru, za što se iz sredstava prikupljenih prodajom oduzete imovine prema odredbama ovog zakona plaća naknada utvrđena posebnim propisima.

Član 28.

Pravni posao kojim protivnik zamrzavanja ili privremenog oduzimanja raspolaže sa stvarima ili pravom koje je predmet zamrzavanja ili privremenog oduzimanja, a nakon upisa takve činjenice u javnu knjigu ili registar, nema pravnog dejstva.

Član 29.

- (1) Ako je prijedlog iz člana 26. stava 1. ovog zakona podnesen prije pokretanja krivičnog postupka, mjera zamrzavanja ili privremenog oduzimanja će se ukinuti ako u roku od dvije godine od dana kada je ta mjera određena ne bude potvrđena optužnica, određena rasprava za odlučivanje o imovinsko-pravnom zahtjevu ili podnesen prijedlog iz člana 14. stava 1. ovog zakona.
- (2) Mjera zamrzavanja ili privremenog oduzimanja se može ukinuti ili zamijeniti drugom prije isteka vremena na koje je ona određena ili prije isteka roka iz stava 1. ovog člana, ako Sud na prijedlog protivnika mjere zamrzavanja ili privremenog oduzimanja utvrdi da ona nije potrebna ili da se osiguranje imovinske koristi može postići drugom mjerom, te ako protivnik mjere zamrzavanja ili privremenog oduzimanja ili treće lice položi jemstvo. Jemstvo se uvijek daje u gotovom novcu, a izuzetno u stvarima ili pravima koja se, po ocjeni Suda, mogu unovčiti u kratkom roku.

- (3) Ako je mjera mjere zamrzavanja ili privremenog oduzimanja određena na vrijeme koje je kraće od roka iz stava 1. ovog člana, tužilac može predložiti da se trajanje privremene mjere produži.
- (4) Na postupak ukidanja, produženja, zamjene ili određivanja dodatne privremene mjere odgovarajuće se primjenjuju na odredbe člana 26. ovog zakona.

Član 30.

- (1) Osiguranje mjerom zamrzavanja ili privremenog oduzimanja može trajati najduže šezdeset (60) dana nakon što Sud dostavi tužiocu obavijest o tome da je presuda iz člana 15., 16. i 17. ovog zakona postala pravosnažna.
- (2) Ako je presuda iz člana 15., 16. i 17. ovog zakona pobijana žalbom, rok iz stava 1. ovog člana teče od dana kad je tužiocu dostavljena odluka drugostepenog suda kojom je ona potvrđena.

Član 31.

- (1) Za štetu koja je posljedica zamrzavanja ili privremenog oduzimanja radi osiguranja oduzimanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom odgovara Federacija Bosne i Hercegovine.
- (2) Protivnik mjere zamrzavanja ili privremenog oduzimanja može pokrenuti parnični postupak za naknadu štete pred nadležnim Sudom u roku od godinu dana računajući od pravosnažnosti presude kojom je optuženi oslobođen ili je otpužba odbijena, ili kojom je odbijen prijedlog za donošenje presude iz člana 17. ovog zakona. U slučaju iz stava 1. ovog člana protivnik mjere zamrzavanja ili privremenog oduzimanja može pokrenuti parnični postupak u roku od 30 dana od dana kad je odbijen zahtjev za medijaciju.

4. Zaštita prava trećeg lica

Član 32.

- (1) Treće lice ima pravo podnijeti prigovor do donošenja rješenja o izvršenju i tražiti da se mjera mjere zamrzavanja ili privremenog oduzimanja ukine.
- (2) O prigovoru iz stava 1. ovog člana odlučuje Sud koji je donio rješenje o mjeri zamrzavanja ili privremenog oduzimanja. Protiv tog rješenja je dopuštena žalba u roku od 3 dana od dana njegovog dostavljanja. Žalba ne odlaže izvršenje mjere mjere zamrzavanja ili privremenog oduzimanja određenog prema ovom zakonu. O žalbi odlučuje neposredno viši Sud.
- (3) Ako treće lice dokazuje svoje pravo javnom ispravom ili se postojanje tog prava može utvrditi na osnovu pravila o zakonskim pretpostavkama, žalba odlaže provođenje rješenja o zamrzavanju ili privremenom oduzimanju.

V. UPRAVLJANJE ODUZETOM IMOVINOM

Član 33.

- (1) Poslove upravljanja oduzetom imovinom predviđene ovim zakonom obavlja Agencija kao samostalna upravna organizacija u sastavu Ministarstva pravde Federacije BiH.

- (2) Poslove iz svoje nadležnosti Agencija vrši po službenoj dužnosti ili po nalogu tužilaštva i suda.
- (3) Agencija ima svojstvo pravnog lica.
- (4) Sjedište Agencije je u Sarajevu.
- (5) Agencija može imati i posebne organizacione jedinice izvan svog sjedišta, što se uređuje Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji.
- (6) Agencija ima pečat u skladu sa Zakonom o pečatu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/94, 21/96 i 46/07).
- (7) Svi organi, organizacije i javne službe u Federaciji BiH dužni su pružati pomoć Agenciji.

Član 34.

- (1) U okviru prava i dužnosti predviđenih ovim Zakonom, Agencija je nadležna da:
 - a) Upravlja zamrznutom ili privremeno oduzetom imovinom, odnosno imovinskom koristi, stečenom izvršenjem krivičnog djela, kao i imovinom datom na ime jemstva u krivičnom postupku;
 - b) na prijedlog Suda vrši stručnu procjenu oduzete imovine proistekle iz krivičnog djela;
 - c) skladišti, čuva, daje u zakup i prodaje privremeno oduzetu imovinu, odnosno imovinsku korist, stečenu krivičnim djelom i raspoložuje tako dobivenim sredstvima u skladu sa zakonom;
 - d) vodi evidencije o oduzetoj imovini kojom u smislu stava (1) tačke a) ovog člana upravlja, i o sudskim postupcima u kojim je odlučivano o takvoj imovini;
 - e) vrši obradu i praćenje statističkih podataka iz svoje nadležnosti;
 - f) učestvuje u izradi programa za obuku državnih službenika u vezi sa oduzimanjem imovine stečene krivičnim djelom;
 - g) vrši i druge poslove povjerene zakonom.
- (2) Način obavljanja poslova iz nadležnosti Agencije može se pobliže regulisati podzakonskim aktima.

Član 35.

- (1) Agencijom upravlja i rukovodi direktor, kojeg nakon provedene konkursne procedure postavlja Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije BiH), u skladu sa odredbama Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- (2) Za direktora može biti imenovano lice koje, osim općih uslova za rad u institucijama Federacije BiH, zadovoljava sljedeće uslove:
 - a) Završen pravni fakultet prije reforme visokog obrazovanja ili pravni fakultet završen po Bolonjskom procesu, sa najmanje 240 ECTS bodova,
 - b) deset godina radnog iskustva, od čega najmanje pet godina na poslovima rukovođenja.
- (3) Direktor se imenuje na mandat od četiri (4) godine i može imati najviše dva (2) uzastopna mandata.
- (4) Direktor ne smije biti član organa političke stranke.

Član 36.

- (1) Direktor predstavlja Agenciju, rukovodi i organizira njen rad i osigurava stručno, zakonito, pravovremeno i efikasno vršenje poslova iz nadležnosti Agencije.
- (2) Direktor Agencije odlučuje o pravima, obavezama i dužnostima zaposlenih u Agenciji, u skladu sa zakonom.
- (3) Za svoj rad i rad Agencije direktor odgovara Vladi Federacije BiH.
- (4) Direktor je odgovoran za zakonitost rada i pravilno i zakonito vođenje materijalno-finansijskog posovanja Agencije.
- (5) Direktor podnosi godišnji Izvještaj o radu Agencije Vladi Federacije BiH, koja ga dostavlja Parlamentu Federacije BiH na usvajanje. Ukoliko Izvještaj ne bude usvojen, Vlada Federacije BiH pokreće postupak za razrješenje direktora Agencije.

Član 37.

- (1) Na rad, unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mjesta u Agenciji primjenjuju se propisi o državnoj upravi.
- (2) Plate i naknade zaposlenih u Agenciji određene su Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br 45/10 i 111/12).
- (3) Zaposleni u Agenciji na stručnim poslovima imaju status državnih službenika, na koje se primjenjuje Zakon o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 i 4/12), a zaposleni na pomoćnim i tehničkim poslovima su namještenici, na koje se primjenjuje Zakon o namještenicima u organima državne službe u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 49/05).
- (4) Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Agenciji donosi direktor Agencije, uz saglasnost Vlade Federacije BiH.

Član 38.

Sredstva potrebna za rad i nesmetano funkcionisanje Agencije osiguravaju se u Budžetu Federacije BiH.

Član 39.

Državne institucije dužne su Agenciji blagovremeno dostaviti tražene podatke, ukoliko su isti neophodni za obavljanje poslova iz njene nadležnosti utvrđenih ovim zakonom.

Član 40.

- (1) Na osnovu odluke Suda, Agencija preuzima na čuvanje i upravljanje:
 - a) imovinu koji su po Krivičnom zakonu Federacije BiH privremeno oduzeti;
 - b) predmete koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku;
 - c) imovinu za koju je Sud donio mjeru zamrzavanja, privremenog oduzimanja, zaplijene ili drugu mjeru privremenog karaktera;
 - d) predmete i imovinu koji su oduzeti;
 - e) oduzetu imovinsku korist stečenu krivičnim djelom;

- f) imovinu datu na ime jemstva u krivičnom postupku ili na osnovu člana 29. stav 2. ovog zakona.
- (2) Ako je u toku postupka Sud donio odluku o vraćanju predmeta ili imovine ili ukinuo mjeru zamrzavanja ili oduzimanja imovine, mjeru zaplijene ili drugu neophodnu mjeru privremenog karaktera, Agencija će postupiti po odluci Suda i osobi koju Sud odredi vratiti imovinu ili predmete koji su joj povjereni na čuvanje i upravljanje.
 - (3) Ako Sud nije donio odluku iz stava (2) ovog člana, Agencija upravlja oduzetom imovinom i predmetima do pravosnažnosti odluke o trajnom oduzimanju predmeta ili imovine.
 - (4) Predmete i imovinu iz stava (1) ovog člana Agencija preuzima i vraća uz zapisnik.
 - (5) Zapisnik iz stava (4) ovog člana sadrži podatke o vlasniku i imovini, stanju u kojem je imovina preuzeta, vrijednosti imovine, roku oduzimanja, privremenom ili trajnom oduzimanju, načinu čuvanja, kao i drugi bitni podaci za koje se ukaže potreba.
 - (6) Sadržaj zapisnika o preuzimanju i vraćanju predmeta i imovine propisuje direktor Agencije.

Član 41.
(Evidencija o imovini)

- (1) Agencija vodi evidenciju o imovini koja joj je povjerena na čuvanje i upravljanje.
- (2) U evidenciju iz stava (1) ovog člana unose se broj odluke, naziv suda, osnov i rok oduzimanja, podaci o imovini, procijenjena vrijednosti imovine, ime, prezime, jedinstveni matični broj građana (JMBG) i adresa fizičkog lica, odnosno naziv, sjedište i identifikacioni broj pravnog lica od kojeg je imovina oduzeta.
- (3) Način vođenja evidencije iz stava (1) ovog člana propisuje ministar pravde Federacije BiH.

Član 42.

- (1) Procjenu vrijednosti i količinu oduzete imovine, za potrebe postupka, Sud može povjeriti Agenciji, koja vrši procjenu oduzete imovine u trenutku njenog oduzimanja.
- (2) Agencija vrši procjenu vrijednosti preuzete imovine prema njenoj tržišnoj vrijednosti u trenutku preuzimanja.
- (3) Procjenu vrijednosti imovine preuzete na čuvanje i upravljanje Agencija može povjeriti stručnom licu, organizaciji ili instituciji koje ispunjava uslove za vršenje te vrste poslova.

Član 43.

- (1) Agencija upravlja imovinom koja je privremeno oduzeta, na način koji garantuje očuvanje njene vrijednosti, uz najniže troškove.
- (2) Agencija je dužna da se stara o zaštiti interesa vlasnika imovine, savjesnih držalaca i lica kojima je imovina privremeno oduzeta, u skladu sa zakonom.
- (3) Agencija može u, iznimnim i opravdanim slučajevima, zbog sprječavanja propadanja imovine i očuvanja njene vrijednosti privremeno oduzetu imovinu prodati, u skladu sa odredbama zakona, a novčana sredstva dobijena prodajom čuvaju se do pravosnažnosti odluke na posebnom računu Agencije i koriste za povrat imovine, naknadu štete i naknadu troškova uništenja imovine.

Član 44.

- (1) Upravljanje privremeno oduzetom imovinom Agencija može povjeriti organizaciji ili instituciji koja je registrovana i ispunjava zakonom propisane uslove za upravljanje tom vrstom imovine.
- (2) Prava i obaveze u pogledu upravljanja imovinom iz stava (1) ovog člana uređuju se ugovorom zaključenim u skladu sa zakonom i na transparentan način.
- (3) Organizacija ili institucija iz stava (1) ovog člana dužna je da upravlja povjerenom imovinom u skladu sa zakonom i obavezama iz ugovora.
- (4) Nadzor nad upravljanjem povjerenom imovinom vrši Agencija.

Član 45.

- (1) Privremeno oduzete predmete od historijske, umjetničke i naučne vrijednosti Agencija može predati na čuvanje specijalizovanim ustanovama, do pravosnažnosti odluke.
- (2) Privremeno oduzete dionice, novac, kao i dragocjene predmete, Agencija može predati na čuvanje odgovarajućim institucijama ili Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, do pravosnažnosti odluke.

Član 46.

- (1) U slučaju privremenog oduzimanja nepokretne imovine, Agencija je dužna da preduzme mjere za njeno čuvanje i održavanje.
- (2) Na prijedlog Agencije, a po pribavljenom mišljenju nadležnog tužioca, Sud može dati saglasnost da se privremeno oduzeta nekretnina izda u zakup, a dobivenim novčanim sredstvima raspolaže se u skladu sa ovim zakonom.
- (3) Za štetu uzrokovanu zakupom odgovara Federacija BiH prema općim pravilima o odgovornosti za štetu.

Član 47.

- (1) Imovina koja se mora uništiti zbog zaštite života i zdravlja ljudi i životinja, zaštite životne sredine, sigurnosnih i drugih razloga, uništava se pod nadzorom nadležnih organa, a u skladu sa zakonom.
- (2) Odluku o uništenju i troškovima uništenja donosi Sud na prijedlog Agencije.

Član 48.

- (1) Troškove čuvanja i održavanja imovine i predmeta koji su joj povjereni snosi Agencija.
- (2) Ako je Sud donio odluku da zamrznuta ili privremeno oduzeta imovina ostane kod vlasnika, Agencija je dužna da vrši nadzor nad upravljanjem povjerenom imovinom radi očuvanja njene vrijednosti.

Član 49.

- (1) Prodaja oduzete imovine vrši se javnim nadmetanjem koje se oglašava u „Službenim novinama Federacije BiH”.
- (2) Lako kvarljiva roba i životinje mogu se u iznimnim slučajevima hitnosti prodati bez javnog nadmetanja.

- (3) Imovina se prodaje po istoj ili višoj cijeni od procijenjene vrijednosti koju je odredila Agencija.
- (4) Ako imovina ne bude prodana nakon dva javna nadmetanja, prodaja se može izvršiti neposrednom pogodbom.

Član 50.

- (1) Ako prodaja nije uspjela neposrednom pogodbom, oduzeta pokretna imovina se može pokloniti u humanitarne svrhe.
- (2) Odluku o poklonu imovine iz stava (1) ovog člana, na prijedlog direktora Agencije, donosi Vlada Federacije BiH.

Član 51.

- (1) Ukoliko usljed određenih razloga poklanjanje imovine iz prethodnog člana nije moguće, donosi se odluka o uništenju predmetne imovine.
- (2) Odluku o uništenju imovine donosi direktor Agencije, nakon pribavljenog mišljenja nadležne institucije kojim se potvrđuje postojanje zdravstvenih, veterinarskih, fitosanitarnih, sigurnosnih ili drugih razloga propisanih zakonom.
- (3) Imovina se uništava pod nadzorom Agencije, u skladu s posebnim propisima i preporukama prema mišljenju institucije iz stava (3) ovog člana.

Član 52.

- (1) Oduzeti predmeti od historijske, umjetničke i naučne vrijednosti postaju vlasništvo Federacije BiH i mogu se ustupiti specijalizovanim ustanovama, koje na prijedlog direktora Agencije odredi Vlada Federacije BiH.
- (2) Oduzeti dragocjeni predmeti, hartije od vrijednosti i drugi vrijednosni papiri, postaju vlasništvo Federacije BiH i predaju se Federalnom ministarstvu finansija.

Član 53.

Na postupak prodaje oduzete imovine shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izvršni postupak, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Član 54.

- (1) U skladu s odredbama ovog zakona Agencija postupa po pravosnažnim odlukama Suda za oduzimanje imovine i imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.
- (2) Na način iz stava (1) ovog člana Agencija postupa po rješenju Suda kojim se određuje da je vrijednost data kao jemstvo, prihod Budžeta Federacije BiH.

Član 55.

- (1) O vraćanju zamrznute ili privremeno oduzete imovine odluku donosi Sud u skladu sa odredbama ovog zakona.
- (2) Sud odluku dostavlja Agenciji, koja vraća oduzetu imovinu, o čemu se sačinjava zapisnik koji potpisuju ovlašćeno lice Agencije i lice kome se imovina vraća.
- (3) Ako lice iz stava (1) ovog člana u roku koji sud propiše ne preuzme imovinu i ako ne obavijesti Sud ili Agenciju o opravdanim razlozima nepreuzimanja, Agencija će predložiti da Sud donese odluku o oduzimanju imovine.

Član 56.

- (1) Ukoliko je zamrznuta ili privremeno oduzeta imovina prodana, Agencija je dužna da osobi koju odredi Sud, vrati novčana sredstva dobijena prodajom imovine, uvećana za prosječnu kamatu po viđenju za odgovarajući period.
- (2) Ukoliko je imovina poklonjena ili uništena, osoba ima pravo na obeštećenje u visini procjenjene vrijednosti oduzete imovine u trenutku njenog oduzimanja.
- (3) Osoba iz stava 1. i 2. ovog člana kome su vraćena novčana sredstva može u roku od 30 dana od dana povrata sredstava podnijeti Agenciji zahtjev za naknadu štete prouzrokovane zamrzavanjama ili privremenim oduzimanjem imovine.
- (4) Ako zahtjev za naknadu štete ne bude usvojen ili Agencija ne donese odluku o zahtjevu u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva, vlasnik može Sudu podnijeti tužbu za naknadu štete, a ako je zahtjev samo djelimično usvojen, vlasnik može podnijeti tužbu u odnosu na preostali dio zahtjeva.

Član 57.

- (1) Kada odluka o trajnom oduzimanju imovine postane pravosnažna, imovina i novčana sredstva dobijena prodajom imovine postaju vlasništvo Federacije BiH.
- (2) Novčana sredstva dobijena prodajom trajno oduzete imovine, nakon namirenja troškova upravljanja imovinom uplaćuju se u Budžet Federacije BiH.

Član 58.

Agencija je dužna da obavijestiti Sud o svakoj provedenoj radnji naloženoj sudskom odlukom.

VI. MEĐUNARODNA SARADNJA

Član 59.

- (1) Međunarodna saradnja u cilju oduzimanja imovine stečene izvršenjem krivičnog djela ostvaruje se na osnovu međunarodnog sporazuma.
- (2) Ako međunarodni sporazum ne postoji ili neka pitanja nisu uređena međunarodnim sporazumom, međunarodna saradnja ostvaruje se na osnovu odredbi ovog zakona.

Član 60.

- (1) Međunarodna saradnja, u smislu odredbi ovog zakona, obuhvata pružanje pomoći u pronalaženju imovine stečene izvršenjem krivičnog djela, zamrzavanje i privremeno oduzimanje ili oduzimanje imovine stečene izvršenjem krivičnog djela.
- (2) Nadležnost domaćeg tužilaštva u postupku međunarodne saradnje iz stava 1. ovog člana određuje se shodnom primjenom odgovarajućih zakonskih odredbi o međunarodnoj pravnoj pomoći i izvršenju međunarodnih ugovora u krivičnopravnim stvarima.

Član 61.

Pretpostavke za pružanje pomoći u smislu člana 60. ovog zakona su:

- a) da tražena mjera nije u suprotnosti sa osnovnim načelima domaćeg pravnog poretka,
- b) da izvršenje molbe inostranog organa ne bi štetilo suverenitetu, javnom poretku ili drugim interesima Bosne i Hercegovine, odnosno interesima Federacije BiH,
- c) da su u inostranom postupku donošenja odluke o trajnom oduzimanju imovine zadovoljeni standardi pravičnog suđenja.

Član 62.

- (1) Molba inostranog organa za saradnju, u smislu odredbi ovog zakona, dostavlja se nadležnom tužilaštvu, preko Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine. Na isti način dostavljaju se inostranom organu molba, odnosno odluka domaćeg tužilaštva, odnosno suda.
- (2) U hitnim slučajevima, pod uslovom uzajamnosti, molba za pronalaženje imovine, zabranu raspolaganja, odnosno privremeno oduzimanje imovine može se dostaviti posredstvom Ministarstva unutrašnjih poslova FBiH ukoliko to nije u suprotnosti sa međunarodnim sporazumom između Bosne i Hercegovine i odnosne države.

Član 63.

- (1) Molba za saradnju u smislu odredaba ovog zakona sadrži:
 - a) naziv organa koji podnosi molbu,
 - b) podatke o licu na koje se molba odnosi (ime, datum i mjesto rođenja, državljanstvo i prebivalište), a ako se radi o pravnom licu, i podatke o sjedištu pravnog lica,
 - c) podatke o imovini u vezi sa kojom se traži saradnja i njenoj povezanosti sa licem iz tačke b) ovog stava i
 - d) konkretne radnje koje bi trebalo preduzeti i navođenje zakonskih odredaba države moliteljice koje predstavljaju osnov za preduzimanje određenih mjera prinude.
- (2) Molba za pronalaženje imovine stečene izvršenjem krivičnog djela, pored podataka iz stava 1. ovog člana, sadrži i okolnosti iz kojih proizlaze osnovi sumnje da je imovina stečena izvršenjem krivičnog djela.
- (3) Molba za zamrzavanje, odnosno privremeno oduzimanje imovine stečene izvršenjem krivičnog djela, pored podataka iz stava 1. ovog člana, sadrži i odluku o pokretanju finansijske istrage ili zahtjev tužioca za zamrzavanje ili privremeno oduzimanje imovine stečene izvršenjem krivičnog djela od lica iz stava 1. tačka b) ovog člana.
- (4) Molba za oduzimanje imovine stečene izvršenjem krivičnog djela, pored podataka iz stava 1. ovog člana, sadrži i odluku suda o oduzimanju imovine stečene izvršenjem krivičnog djela od osoba iz stava 1. tačka b) ovog člana.

Član 64.

Po prijemu molbe iz člana 63. ovog zakona, tužilac ispituje da li su ispunjene pretpostavke iz člana 61. ovog zakona.

Član 65.

- (1) Po donošenju rješenja o usvajanju molbe za pronalaženje imovine stečene izvršenjem krivičnog djela tužilac upućuje zahtjev nadležnoj Jedinici da preduzme neophodne radnje u cilju otkrivanja i pronalaženja imovine.
- (2) Postupajući po zahtjevu iz stava 1. ovog člana Jedinica u skladu sa odredbama člana 8. do 13. ovog zakona preduzima mjere u cilju pronalaženja i obezbjeđenja dokaza o postojanju, lokaciji ili kretanju, prirodi, pravnom statusu ili vrijednosti imovine stečene izvršenjem krivičnog djela.

Član 66.

- (1) Ako molba za zamrzavanje, privremeno oduzimanje ili oduzimanje imovine sadrži sve elemente propisane članom 63. ovog zakona, odluku donosi nadležni sud. O ročištu se obavještava tužilac i postavljeni branilac, odnosno punomoćnik.
- (2) Ako postoji opasnost da će lice iz člana 63. stav 1. tačka b) ovog zakona raspolagati imovinom stečenom izvršenjem krivičnog djela prije nego što bude odlučeno o molbi iz stava 1. ovog člana, sud može donijeti naredbu o zabrani raspolaganja imovinom. Ova zabrana važi do donošenja odluke suda o molbi.

Član 67.

- (1) Sud može rješenjem usvojiti ili odbiti molbu iz člana 66. ovog zakona.
- (2) Rješenje iz stava 2. ovog člana sud će dostaviti postavljenom braniocu odnosno punomoćniku, tužiocu i Agenciji.

Član 68.

- (1) Protiv rješenja suda iz člana 67. stav 1. ovog zakona može se izjaviti žalba o kojoj odlučuje nadležni sud.
- (2) Žalba protiv rješenja kojim je odlučeno o molbi za zamrzavanje ili privremeno oduzimanje imovine izjavljuje se u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja, a žalba protiv rješenja kojim je odlučeno o molbi za oduzimanje imovine izjavljuje se u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja.
- (3) Žalba ne odlaže izvršenje rješenja o zamrzavanju ili privremenom oduzimanju imovine, odnosno ne spriječava Agenciju da preduzme mjere za upravljanje oduzetom imovinom.

Član 69.

- (1) Zamrzavanje ili privremeno oduzimanje imovine traje do okončanja krivičnog postupka, odnosno postupka po zahtjevu za trajno oduzimanje imovine u državi moliteljici. Inostrani organ svakih 90 dana dostavlja obavještenje domaćem sudu o toku postupka.
- (2) Ako postupak iz stava 1. ovog člana ne bude okončan u roku od dvije godine od donošenja rješenja o zamrzavanju ili privremenom oduzimanju imovine, sud će po službenoj dužnosti ukinuti rješenje.

Član 70.

- (1) Rješenje o oduzimanju imovine postaje pravosnažno kada sud odbije kao neosnovanu žalbu izjavljenu protiv tog rješenja ili uvaži žalbu izjavljenu protiv rješenja kojim je odbijen zahtjev za oduzimanje imovine i donese odluku o oduzimanju imovine.
- (2) Oduzetom imovinom stečenom izvršenjem krivičnog djela raspolaže se u skladu sa odredbama ovog zakona, osim ako nije drugačije utvrđeno međunarodnim sporazumom.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 71.

- (1) Sud može imovinu koja je zamrznuta, privremeno oduzeta ili oduzeta prije početka primjene ovog zakona predati Agenciji nakon isteka 60 dana od dana početka primjene ovog zakona.
- (2) Postupci u predmetima oduzimanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom u kojima je do dana stupanja na snagu ovog zakona donesena prvostepena odluka, po odluci Suda mogu se nastaviti prema odredbama ovog zakona.

Član 72.

Propisi potrebni za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 73.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

PREDSJEDAVAJUĆI
DOMA NARODA
PARLAMENTA FEDERACIJE BIH

PREDSJEDAVAJUĆI
PREDSTAVNIČKOG DOMA
PARLAMENTA FEDERACIJE BIH

OBRAZLOŽENJE ZAKONA O UPRAVLJANJU ODUZETOM IMOVINOM U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I. - USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi IV.C.3. Ustava Federacije BiH, kojom je predviđeno da: “pravila postupka, potrebna da bi se osigurala jednakost u postupanju kao i osnovni principi pravičnosti u postupcima pred sudovima i organizaciji svih sudova bit će uređeni zakonima Federacije”.

Prethodna odredba se posmatra u vezi sa odredbom iz člana IV.A.20.(1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kojom je propisano, da je Parlament Federacije BiH “nadležan za donošenje zakona o vršenju funkcije federalne vlasti”.

II. – RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

U Federaciji BiH krivičnim zakonodavstvom je propisan osnov za oduzimanje imovinske koristi proistekle iz krivičnog djela i to po principu da niko ne može zadržati takvu imovinsku korist, te da će se ista oduzeti sudskom odlukom. Također, krivičnim zakonodavstvom uređeno je privremeno oduzimanje predmeta, privremeno oduzimanje imovine radi obezbjeđenja, vraćanje privremeno oduzetih predmeta, te druga važna pitanja iz ove oblasti, a sve u svrhu efikasnog sudskog postupka.

Institut proširenog oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u bosanskohercegovačko zakonodavstvo je prvi put uveden reformom krivičnog zakonodavstva 2003. godine, a nešto detaljnije određen izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine. Sa propisima države Bosne i Hercegovine koji uređuju navedenu oblast usklađeni su zakoni u Federaciji Bosne i Hercegovine i Distriktu Brčko BiH, dok je u Republici Srpskoj 2010. godine donosen potpuno novi posebni zakon, odnosno *lex specialis*, te je činjenica da je ova oblast nejednako uređena unutar Bosne i Hercegovine.

U Izvještaju o napretku Bosne i Hercegovine u 2011. godini, u dijelu koji se odnosi na borbu protiv organiziranog kriminala i terorizma, Evropska komisija konstatovala je da: “**Nedostaju učinkovite strukture za upravljanje oduzetom imovinom i njeno održavanje**“, a što je ponovljeno i u Izvještaju o napretku Bosne i Hercegovine za 2013.g. Istovremeno, Visoko sudsko i tužilačko vijeće je konstatovalo „da bi bilo cjelishodnije posebnim zakonom regulisati i postupak oduzimanja i postupak upravljanja oduzetom nezakonito stečenom imovinom.“ Konačno, u dokumentu pod nazivom *Pravni okvir usaglašavanja oduzimanja nezakonito stečene imovine u zakonodavstvu na prostoru BiH* koji je izrađen u okviru Projekta „EU Podrška provedbi zakona u BiH“, a na čiju pripremu upućuje i Izvještaj o napretku za 2013.g., propisuje se neophodnost donošenja posebnih zakona-*lex specialis* u tri od četiri nivoa vlasti u kojim takvi zakoni ne postoje, odnosno na nivou Bosne i Hercegovine, Federacije BiH i Brčko distrikta.

Taj *Pravni okvir* propisuje, između ostalog, potrebu jasnog definisanja postupka istrage, oduzimanja, zamrzavanja i privremenog oduzimanja, relevantne terminologije, te upravljanja oduzetom, zamrznutom ili privremeno oduzetom imovinom, kao i potrebu što sveobuhvatnijeg pristupa ovoj materiji. *Pravni okvir* posebnu pažnju pridaje neophodnosti **preciznog i ujednačenog definisanja pojma protivpravno pribavljene imovinske koristi i drugih relevantnih pojmova**, kao i usaglašenosti pojmova upotrijebljenih u

domaćem zakonodavstvu sa precizno određenim pojmovima koji se koriste u međunarodnim konvencijama koje ovu temu detaljno razrađuju.

Uzimajući u obzir sveobuhvatnost ovog *Pravnog okvira*, kao i insistiranje na implementaciji istog od strane evropskih i drugih međunarodnih zvaničnika, na isti je korisno podsjetiti i unutar ovog obrazloženja. *Pravni okvir* tako sadrži **18 minimalnih standarda** koje je neophodno ispoštovati pri izradi domaćeg zakonodavstva u ovoj oblasti:

PRAVNI OKVIR USAGLAŠAVANJA ODUZIMANJA NEZAKONITO STEČENE IMOVINE U ZAKONODAVSTVU NA PROSTORU BIH

1. Neophodnost donošenja-postojanja¹ posebnih zakona- lex specialis u tri od četiri nivoa zakonodavne vlasti kojim bi bila regulisana problematika oduzimanja nezakonito stečene imovine i stvorena normativna osnova za efikasniju borbu protiv organizovanog kriminala, korupcije i drugih teških krivičnih djela koja potpadaju pod odredbe ovih zakona. Ovakav način normiranja je nužan radi sveobuhvatnog, jedinstvenog, efikasnog, preciznog i ekonomičnog načina uređenja ove izuzetno složene materije.

U normativnoj razradi ovih zakonskih tekstova posebnu pažnju posvetiti pitanjima:

1.1. Naziva ovih zakonskih tekstova. Nazivi treba da budu usaglašeni i da odgovaraju njegovom smislu – clju zakona.

1.2. Precizno i ujednačeno definisanje pojma protivpravno pribavljene imovinske koristi i drugih relevantnih pojmova i to sve u skladu sa međunarodnim pravnim standardima po ovom pitanju. Naime, jedno od obilježja međunarodnih konvencija i drugih međunarodnih pravnih akata posvećenih ovoj problematici je i to da sadrže po prilično precizne definicije osnovnih pojmova vezanih za postupak oduzimanja imovine kriminalnog porijekla, što im daje i karakter međunarodnog pravnog standarda. Ovakav pristup ima svoje opravdanje prije svega u činjenici da se na taj način osigurava jednakost postupanja i sužava mogućnost izbjegavanja oduzimanja nekog od oblika imovine kriminalnog porijekla. Među ne malim brojem precizno određenih pojmova ove vrste su prije svega pojmovi „imovina“, „prihod“, „sredstvo“, „zamrzavanje“, „konfiskacija“. Za osnov normiranja ovog pitanja uzeti prevashodno Strazburšku, Varšavsku, Palermo i Bečku konvenciju.

1.3. Obim primjene zakona. Jedna od specifičnosti zakonskih tekstova ovog karaktera je i ograničenost obima njegove primjene. Odredbe zakona treba da se primjenjuju na tačno konkretizovanu kategoriju krivičnih djela. U propisivanju kriterijuma kategorije krivičnih djela na koja zakon treba da se odnosi posebno uzeti u obzir i dvije sljedeće činjenice. Prvo, pozitivno krivično zakonodavstvo na teritoriji BiH ne pruža adekvatnu podlogu za oduzimanje nezakonito stečene imovine u krivičnim predmetima kod bilo koje kategorije krivičnih djela. Drugo, krug kažnjivih djela na koje se primjenjuju odredbe o privremenom i trajnom oduzimanju, zamrzavanju, zapljeni i konfiskaciji imovine proistekle iz krivičnog djela svakom novousvojenom konvencijom međunarodnog karaktera sve se više širi. Tako npr. Varšavska konvencija iz 2005. god. daje i mogućnost primjene ovih odredaba ne samo i kod krivičnih djela kod kojih je propisana kazna zatvora preko godinu dana već i kod drugih kategorija kaznenih djela uopšte².

¹ Termin „postojanje“ upotrebljen je iz razloga što u Republici Srpskoj već postoji takav zakon (Zakon o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog djela – „Sl. glasnik RS“, br.97/2008) . Kod ovog zakonskog teksta, kao što je to konstatovano na osnovu izvršene analize date u Izvještaju eksperata, potrebno je izvršiti određene izmjene i dopune.

² U ovom pravcu se kreću i najnovije intencije EU po ovom pitanju koje slijede trend širenja kataloga krivičnih djela na koja se primjenjuju posebni propisi o oduzimanju nezakonito stečene imovinske koristi, pri čemu se kao ključni kriterijum uzima visina posebnog minimuma od jedne godine zatvora za pojedinačna krivična djela.

1.4. Obima imovine i prihoda kriminalnog porijekla koji podliježu oduzimanju. U cilju mogućnosti što potpunijeg oduzimanja nezakonito stečene imovine i sprečavanja eventualnih zloupotreba u tom postupku treba, u skladu sa međunarodnim standardima propisati da mjera privremenog i trajnog oduzimanja, zamrzavanja, zapljene i konfiskacije imovine obuhvata i imovinu u koju su prihodi kriminalnog porijekla transformisani; imovinu stečenu iz zakonitih izvora, ako su se prihodi pomiješali, u cjelini ili djelimično sa takvom imovinom kao i dobit ili druge koristi proistekle iz prihoda stečenih kriminalom od imovine u koju su prihodi stečeni kriminalom transformisani ili od imovine sa kojim su prihodi stečeni kriminalom pomiješani do visine procenjene vrijednosti pomiješanih prihoda.

1.5. Retroaktivnost primjene zakona. Polazeći od prirode mjere oduzimanja nezakonito stečene imovine i jasnih stavova Evropskog suda za ljudska prava kao nezaobilaznog izvora u zakonskom uređenju ove materije, zakon treba da ima retroaktivnu primjenu.

1.6. Nadležnost organa za praktičnu realizaciju normi zakona. Jedan od preduslova za uspješnu realizaciju normi ovih zakonskih tekstova jeste i specijalizacija organa zaduženih za praktičnu realizaciju njegovih normi. Obzirom na ovo zakonom se mora precizno odrediti vrsta organa, način njihovog formiranja (da li kao samostalni organi ili specijalizovane organizacione jedinice policije, tužilaštva, suda, institucija nadležnih za izvršenje sudskih odluka), postupak njihovog postupanja, način obezbjeđenja međusobne kordinacije i međusobne saradnje i shodna primjena drugih zakonskih propisa. U normiranju ovog pitanja posebna pažnja treba da bude posvećena analizi opravdanosti obrazovanja posebnog tijela (Agencije) za upravljanje oduzetom imovinom.

1.7. Finansijske istrage. Neizostavna faza postupka oduzimanja nezakonito stečene imovine je faza finansijskih istraga. Od kvaliteta radnji preduzetih u ovoj fazi zavisi i krajnji rezultat rada cijelog ovog postupka. Obzirom na ovo, njegovoj razradi mora biti posvećena dužna pažnja. Nije mali broj pitanja koja moraju biti normirana kada je riječ o finansijskim istragama. Cilj njihove normativne razrade mora da bude stvaranje normativne osnove za efikasno sprovođenje svih radnji finansijske istrage. Imajući u vidu ovako formulisan cilj ovim trima mjerama u normiranju finansijskih istraga mora biti posvećena posebna pažnja. To su: prvo mjere koje se tiču raspolaganja podacima i informacijama o finansijskim transakcijama osoba za koje se sumnja da raspoložu sa nezakonito stečenom imovinom budući da je to jedan od ključnih preduvjeta za efikasno oduzimanje imovinske koristi. Polazeći od ovog upravo i veći broj međunarodnih standarda propisuje ukidanje tzv. „bankarske tajne“ u svrhu otkrivanja, praćenja i identifikacije nezakonito stečene imovine. Odnosno, u normiranje ove mjere treba dati obavezujući karakter odredbi kojima se informacije i podaci o bankovnim računima i bankovnim operacijama identifikovanih osoba moraju učiniti dostupnim sudovima, što je inače u skladu sa Protokolom (2001) uz Konvenciju EU o uzajamnoj pravnoj pomoći u krivičnim predmetima. Drugo, dozvoljavanje mogućnosti korišćenja specijalnih istražnih ovlašćenja i tehnika za identifikaciju, otkrivanje i prikupljanje dokaza o imovini proistekloj iz krivičnog djela. Treće, predviđanje mehanizama za efikasan pristup svim relevantnim evidencijama o imovini, uključujući zemljišne i druge knjige i upisnike, registre pokretne imovine, evidencije o vlasničkim udjelima i transakcijama, bankarske evidencije, evidencije dugovanja i potraživanja i dr.

1.8. Korišćenja specijalnih istražnih ovlašćenja i tehnika za identifikaciju, otkrivanje i prikupljanje dokaza o imovini proistekloj iz krivičnog djela. Pored standardnih istražnih tehnika i ovlašćenja u postupku otkrivanja nezakonito stečene imovine neophodno je predvidjeti u cilju ulaženja u trag i prikupljanja dokaza o imovini proistekloj iz krivičnog djela i korištenje specijalnih istražnih tehnika kao što su elektronsko praćenje ili drugi oblici nadzora, tajne operacije, kontrolisane isporuke i dr. Dalje, u skladu sa

međunarodnim standardom ovog karaktera, treba da razmotri i mogućnost usvajanja takvih zakonskih i drugih mjera koje će joj omogućiti da koristi specijalne istražne tehnike koje olakšavaju identifikaciju i ulaženje u trag prihodima kao i prikupljanje dokaza u vezi sa njima, kao što je „opservacija, presretanje telekomunikacija, pristup kompjuterskim sistemima i nalog za predočavanje određenih dokumenata“. Osnovni, sasvim opravdani razlog predviđanja ovakve jedne mogućnosti leži u činjenici da se uspješna borba protiv kriminaliteta s ovakvim obilježjem, kao u ostalom i drugih njegovih najtežih oblika uopšte, zbog njegove strukture i međunarodnog karaktera ne može voditi klasičnim istražnim ovlaštenjima i tehnikama.

1.9. *Mogućnost prebacivanja tereta dokazivanja na izvršioca krivičnog djela.* Najveću novinu u vidu odstupanja od klasičnih krivičnopravnih instituta kada je riječ o oduzimanju nezakonito stečene imovine, posmatrano sa aspekta međunarodnih standarda, predstavlja dozvoljavanje mogućnosti primjene zakonskih pretpostavki i s tim u vezi uvodi mogućnost prebacivanja tereta dokazivanja na izvršioca krivičnog djela u vezi sa imovinom za koju se pretpostavlja da je protivpravno stečena. Shodno ovom, treba predvidjeti zakonske i druge mjere koje mogu da budu potrebne da se zahtjeva da, u slučaju krivičnih dela na koja se odnosi predmetni zakon počinitelj mora da dokaže porijeklo navedenih prihoda ili druge imovine koja podliježe oduzimanju.

1.10. *Normiranje mjere privremenog oduzimanja imovine.* U cilju obezbjeđenja mjere trajnog oduzimanja protivpravno pribavljene imovine uz puno poštovanje postupka utvrđivanja i odlučivanja njenog definitivnog oduzimanja neophodno je predvidjeti uslove privremenog oduzimanja imovine za koju postoji potreban stepen sumnje da je pribavljena na nezakonit način kao i način njenog obezbjeđenja i raspolaganja za vrijeme privremenog oduzimanja. U ovom kontekstu neophodno je izvršiti i usaglašavanje odredaba o mjerama osiguranja i privremenog oduzimanja imovine za koju se sumnja da je pribavljena krivičnim djelom sa drugim srodnim zakonima iz oblasti parničnog i izvršnog postupka.

1.11. *Usklađivanje dužine rokova za trajno oduzimanje protivpravno stečene imovine sa potrebom njenog efikasnog oduzimanja i eventualnog izbjegavanja naloženog oduzimanja imovine.*

1.12. *Predviđanje adekvatnih instrumenata upravljanja oduzetom, zamrznutom ili zaplijenjenom imovinom.* Polazeći od činjenice da je jedno od važnih obilježja postupka oduzimanja protivpravno stečene imovine i njeno oduzimanje- zamrzavanje, zaplijena kao i činjenice da postupak njenog trajnog oduzimanja može da traje i duži vremenski period neophodno je predvidjeti adekvatne instrumente upravljanja oduzetom - zamrznutom ili zaplijenjenom imovinom. Cilj mjera je obezbeđenje valjanog upravljanja zamrznutom ili zaplijenjenom imovinom.

1.13. *Neophodnost preciziranja načina i uslova proširenog oduzimanja imovine* budući da odredbe pozitivnog krivičnog zakonodavstva ne predstavljaju adekvatnu normativnu osnovu za praktičnu realizaciju mjere u skladu sa njenom suštinom. U normiranju ove materije posebno uzeti u obzir najnovija rješenja nastala pod okriljem EU.

1.14. *Normiranje mogućnosti oduzimanja zakonite - odnosno zamjenske imovine u protivrednosti nezakonito stečene imovine, a što svoju podlogu nalazi u relevantnim međunarodnim konvencijama (prije svega Konvenciji Savjeta Evrope o pranju, traženju, zaplijeni i oduzimanju prihoda stečenih kriminalnom i o finansiranju terorizma.*

1.15. *Oduzimanje imovinske koristi bez postojanja krivične presude,* koje dolazi u obzir u onim slučajevima kada postoji sumnja da je imovina stečena izvršenjem krivičnog djela a osumnjičeni ili optuženi nije dostupan organima krivičnog gonjenja usljed smrti ili bjekstva osumnjičenog ili optuženog ili drugih procesnih okolnosti koje isključuju krivično gonjenje.

1.16. Implementacija međunarodnih pravnih standarda u tekst zakona. Polazeći od sve izraženijeg međunarodnog karaktera kriminaliteta uopšte a posebno kriminaliteta imovinskog karaktera, na nivou međunarodne zajednice kao cjeline donešeno je niz međunarodnih pravnih akata čiji je predmet regulisanja način i uslovi što efikasnijeg suprotstavljanja kriminalnim aktivnostima bez obzira na kom prostoru su one počinjene. Jedan od ključnih ciljeva njihovog donošenja je stvaranje međunarodnih pravnih standarda i u ovoj oblasti. Iole detaljnija analiza relevantnih pravnih izvora pokazuje postojanje njihovog ne malog broja a njihovo implementiranje u konkretne zakonske tekstove se uopšte ne može staviti pod znak pitanja. Međutim, u postupku normiranja ove kao i bilo koje druge problematike u nacionalno zakonodavstvo, neophodno je uzeti u obzir i dve sljedeće činjenice. Kao prvo, su rješenja prisutna u kompetentnom komparativnom zakonodavstvu bez obzira kojem sistemu (kontinentalnom ili anglosaksonskom) pripadaju, uz posebno vođenje računa o rješenjima zakonodavstava koja imaju sličnu pravnu tradiciju sa zakonodavstvom na teritoriji BiH. Drugo, pravnu tradiciju i društveno-političke prilike prostora za koji se stvara konkretna norma. Samo u slučajevima kada domaće zakonodavstvo ispunjava ove pretpostavke ono je u funkciji željenog stepena efikasnosti borbe protiv kriminaliteta uopšte a time i u funkciji adekvatnog oduzimanja imovine proistekle iz krivičnog djela.

Među ne malim brojem međunarodnih pravnih standarda ovog karaktera koji trebaju biti implementirani u predložene zakonske tekstove spadaju prevashodno sljedeći: Preciziranje osnovnih pojmova postupka oduzimanja nezakonito stečene imovine; standard broja kažnjivih djela na koja se primenjuju odredbe o oduzimanju nezakonito stečene imovine; standard obima imovine i prihoda kriminalnog porijekla koji podliježu oduzimanju; standard mogućnosti korišćenja specijalnih istražnih ovlašćenja i tehnika za identifikaciju, otkrivanje i prikupljanje dokaza o nezakonito stečenoj imovini; mogućnost prebacivanja tereta dokazivanja na izvršioca krivičnog djela; standard načina upravljanja zamrznutom ili zaplijenjenom imovinom; standard pružanja međunarodne pomoći i saradnje; standard oduzimanja imovinske koristi bez postojanja krivične presude; inkriminisanje posjedovanja imovine koja se ne može opravdati zakonitim prihodima, odnosno posjedovanja imovine čija vrednost nije proporcionalna prijavljenim prihodima neke osobe za koju postoje dokazi da je u čestim kontaktima sa osobama iz kriminalnog miljea (proširenje odredbi o oduzimanju na tzv. „povezane osobe“).

1.17. Predvidjeti instrumente zaštite prava trećih osoba. Reč je o osobama koje su postupale *bona fide* u odnosu na okolnost porijekla imovine.

1.18. Međunarodna saradnja u postupku otkrivanja i oduzimanja nezakonito stečene imovine. Polazeći od činjenice međunarodnog karaktera sve većeg broja krivičnih dela koji se vrše s ciljem nezakonitog sticanja imovinske koristi kao i slobode kretanja ljudi iz jedne države u drugu, nerijetko bez bilo kakvih administrativnih prepreka, sve međunarodne konvencije i drugi relevantni izvori posvećeni predmetnoj problematici propisuju obavezu međunarodne saradnje radi sprovođenja istraga i postupaka čiji je cilj oduzimanje sredstava i prihoda stečenih kriminalom. U normativnoj razradi ove problematike posebno treba uzeti u obzir odredbe Varšavska konvencije koja je svoja dva poglavlja posvetila upravo ovom standardu. Reč je o Glavi IV (čl. 15-45) koja razrađuje opšta pitanja načela i mjera međunarodne saradnje i Glavi V (čl. 46-48) koja je posvećena saradnji finansijskih obavještajnih službi. Prema opštim načelima međunarodne saradnje propisanim Varšavskom konvencijom, od država potpisnica se traži saradnja u najširoj mogućoj mjeri koja treba da obuhvati saradnju u istrazi i donošenju privremenih mjera u cilju konfiskacije dobiti i sredstava stečenih krivičnim delom ili uplate novčanog iznosa koji odgovara vrijednosti stečenoj kriminalom. Istražna pomoć podrazumjeva obezbjeđenje dokaza u pogledu postojanja, lokacije, kretanja, prirode, pravnog statusa ili vrijednosti

imovine podložne konfiskaciji. Posebno se insistira na informacijama o bankovnim računima i računima u nebankarskim finansijskim institucijama, operacijama obavljenim u određenom periodu u ovim institucijama uključujući i nadzor nad bankarskim i nebankarskim finansijskim transakcijama kao i pružanju spontanijih informacija o sredstvima i prihodima stečenim kriminalom, kada se smatra da to može dovesti do pokretanja istrage u drugoj državi.

Priloženi Nacrt zakona na detaljan i sveobuhvatan način implementira **svih 18** minimalnih standarda, te posebnu pažnju posvećuje usklađenosti terminologije i drugih ponuđenih rješenja sa relevantnim međunarodnim konvencijama u ovoj oblasti na koje se *Pravni okvir* poziva. Priloženi Nacrt zakona je prvi u Bosni i Hercegovini koji je ovom pitanju pristupio na taj način, te podsjećamo na stav Specijalnog predstavnika Evropske unije u BiH, g. Peter Sorensena, od 13. decembra 2013.g., u kojem se ističe neophodnost uključivanja svih 18 zajedničkih *minimalnih standarda* prilikom izrade zakona.

Također, pored toga što priloženi Nacrt zakona, na detaljan i sveobuhvatan način implementira **svih 18** navedenih *minimalnih standarda*, on također implementira i niz relevantnih odredbi koje proističu iz normiranja ove materije unutar međunarodnih konvencija, uključujući Strasburšku, Varšavsku, Palermo i Bečku konvenciju, kao i nedavno usvojenu Zakonodavnu rezoluciju Evropskog parlamenta od 25. februara 2014. o prijedlogu Direktive Evropskog parlamenta i Vijeća o zamrzavanju i oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom u Evropskoj Uniji.

Kao takav, priloženi Nacrt zakona predstavlja ne samo najsveobuhvatnije tretiranje ove materije u Bosni i Hercegovini do sada, već ispunjava sve uslove, mišljenja i preporuke ponuđene od strane relevantnih domaćih i međunarodnih institucija o ovom pitanju, koje je od izrazite važnosti kako za evropski put Bosne i Hercegovine tako i za efikasno obračunavanje sa svim oblicima kriminala i smanjenja kriminaliteta uopšte.

III. - USKLAĐENOST PROPISA S EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Pored navedenih instrumenata, ovaj Nacrt zakona je usklađen i sa propisima EU o oduzimanju imovine: Dokument o zajedničkom djelovanju 98/699/JHA i Okvirne odluke 2001/500/JHA i 2005/212/JHA. Bitno je istaći da o privremenom oduzimanju predmeta i imovine govori se u međunarodnim dokumentima, i to ne samo sa aspekta zaštite osnovnih prava i sloboda (npr., čl. 8. EKLJP ili čl. 1. Protokola br. 1. EKLJP), već i iz razloga uspješnog suzbijanja kriminaliteta. U međunarodnim dokumentima su tako postavljeni standardi za nacionalna zakonodavstva, kako bi se efikasnije borili protiv organiziranog kriminaliteta. To podrazumijeva ugradnju u domaće pravo jačih mjera koje će dozvoliti državama da pod zakonskim uslovima konfiskuju imovinu stečenu krivičnim djelom i primjenu oštrijih mjera protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta.

Radi navedenog, krivično zakonodavstvo Bosne i Hercegovine usklađeno je sa obavezama iz ove oblasti koje proizilaze iz **Konvencija Vijeća Evrope** (npr. Konvencija Vijeća Evrope o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenih krivičnim djelom i finansiranjem terorizma, Konvencija o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenih krivičnim djelom, Krivičnopravna konvencija protiv korupcije, Evropska konvencija o sprječavanju terorizma, Konvencija o kibernetičkom kriminalu, Konvencija Vijeća Evrope o borbi protiv trgovine ljudima...) i **Konvencija UN** (npr. Konvencija protiv nezakonitog prometa opojnih droga i

psihotropnih supstanci, Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminala, Protokol o sprječavanju, zaustavljanju i kažnjavanju trgovine ljudima, naročito ženama i djecom, kojim se dopunjuje Konvencija UN protiv transnacionalnog organiziranog kriminala.

IV. - FINANSIJSKA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE PROPISA

Ovim zakonom je predviđeno je da se sredstva za implementaciju, uključujući i organizovanje i rad Agencije osiguravaju u budžetu Federacije BiH. S obzirom da je predviđeno da Agencija djeluje kao samostalna upravna organizacija u sklopu Ministarstva pravde FBiH, a što je u skladu sa preporukama iz *Pravnog okvira*, troškovi te Agencije po pitanju relevantnih ljudskih resursa i prateće opreme bi bili svedeni na minimum.

Tako pored plaća zaposlenih, treba osigurati računarku opremu i kancelarijski namještaj. Osiguranje sredstava za nabavku opreme zavisi od ukupnog broja zaposlenih u Agenciji. Ukoliko se pretpostavi da bi Agencija imala oko 10 uposlenih, te da svaki zaposleni treba imati računar, ukupna vrijednost takve opreme bi iznosila oko 15.000 KM, a za zaposlene treba osigurati i adekvatan kancelarijski namještaj što bi iznosilo oko 10.000 KM. Treba, međutim, razmotriti i mogućnost da bi se neka od tih sredstava mogla osigurati iz postojećih kapaciteta Ministarstva pravde FBiH. Trajni smještaj bi također potencijalno bilo moguće unutar prostora kojim raspolaže Ministarstvo pravde FBiH, a treba se razmotriti mogućnost ustupanja prostora i od strane neke druge institucije FBiH.

U svakom slučaju, zakup objekta u Sarajevu za kancelarijski prostor i cca 500 m² skladišnog prostora bi koštao oko 100.000 KM godišnje, a ukoliko se samo budu plaćali troškovi investicionog održavanja, troškovi će se smanjiti za više od 50%. Tekući izdaci za održavanje ovakvog prostora iznose cca 15.000 KM.

Bruto plaće treba se trebaju planirati vodeći računa o razvrstavanju u platne razrede i koeficijente u skladu sa Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br 45/10 i 111/12). Imajući u vidu broj novozaposlenih u Agenciji, školsku spremu, potrebno radno iskustvo kao procent uvećanja za radni staž, poreze i doprinose te važeći iznos osnovice za obračun, bruto plaće na godišnjem nivou bi iznosile oko 250.000 KM. Za ostale nespomenute rashode, može se planirati iznos 10.000 KM.

Konačno, Federacija BiH će u prvoj godini primjene Zakona biti dužna da osigura oko 400.000 KM, a u naredenim godinama nakon što Agencija počne upravljati oduzetom imovinom treba planirati i troškove čuvanja, održavanja i drugog upravljanja tom imovinom. Neophodno je, međutim, uzeti u obzir činjenicu da ovaj Nacrt zakona predviđa mehanizme za čiju upotrebu se može pretpostaviti da će rezultirati značajnim prihodom po budžet Federacije BiH kroz sredstva ostvarena prodajom ili drugim korištenjem oduzete imovine. Također, ostaje mogućnost da se osiguraju sredstva iz IPA fondova, a uvijek treba računati i na Vlade pojedinih država i međunarodnih organizacija za sufinansiranje i podršku za uspostavu i jačanje kapaciteta kako Agencije tako i implementacije ovih zakonskih rješenja uopšte.